

Quan comptàvem fins a vint

Un relat de: [drocera](#)

Va ser la setmana passada. Aviam; jo vaig ser fumadora durant tretze anys. Vaig començar com deu començar tothom: la gent del teu voltant fuma en diverses situacions, a vegades te n'ofereixen i acabes agafant-ne un, no per acceptació social o per sentir-t'hi més a prop, sinó potser per avorriment. Quan ets jove et passes el dia vagant amunt i avall, tampoc sense fer res, però sense tenir massa objectius clars. Si diguéssim que l'adolescència té algun objectiu, aquest no seria altre que trobar els objectius de la teva vida, o si més no buscar-los. Però mentre ets adolescent, durant aquesta època més o menys llarga, no tens res especial a fer. La majoria de coses venen imposades de l'exterior: estudis, tasques domèstiques, feina (si treballes), potser alguna afició. Però els adolescents no acostumen a tenir un llistat de coses per fer quan puguin disposar d'una estona de temps lliure. En canvi, sí que tenen grans dosis de temps mort, sense res a fer. No sempre, és clar, però de tant en tant arriben èpoques llargues i buides: l'estiu, les vacances de nadal o les tardes del diumenge (que, agafades així en conjunt, és molt de temps lliure). Aquest temps lliure et permet avorrir-te, pensar, buscar. I deu ser això que és útil per formar-te com a persona, ja que així aprens a valorar l'activitat, aprens que la vida no és divertida per si sola: cal moure't, inventar. La part negativa són els vicis, que també solen ser adquirits com a resultat de l'avorriment. És així, doncs, com un dia et trobes asseguda a qualsevol lloc amb la teva colla d'amics, com *sempre*; però aquesta vegada, casualment, quan (com sempre) t'ofereixen un cigarret, l'agafes. És una escena graciosa, ja que portes mesos refusant-lo, blasfemant contra l'absurda addicció al tabac i assenyalant acusadora els teus amics. Però aquell dia l'avorriment és suprem, i tornar a repetir els mateixos arguments de sempre no et sembla prou distracció, així que l'agafes, l'encens, te'l poses entre els llavis, xucles i, al cap de tres segons, tusses inevitablement. Obstinada, però, t'entossudeixes a prosseguir amb el teu acte de, podem dir-n'hi, rebel·lió; si et rendissis tan aviat no només et tractarien tots de fleuma, sinó que tot plegat deixaria de ser divertit. De sobte, i sense adonar-te'n, allò que era una estupidesa ha esdevingut un repte. Un repte estúpid, és clar, però un repte que un cop superat s'anomenarà addicció.

Perquè un cop has agafat el primer, ja t'és més fàcil tornar-ne a acceptar un altre. I els teus amics, encara divertits per la novetat que *tu* fumis, te n'ofereixen amb més insistència. Potser dius que no durant uns dies, és clar, però l'avorriment va i ve, fins que cedeixes algun altre dia. I, a poc a poc, allò circumstancial va esdevenint rutina. Tot és qüestió de temps: de sobte, un dia qualsevol, sents la necessitat de demanar un cigarret. Ara ja no te l'han d'oferir, ets *tu* qui el a buscar. I molt probablement això comença també com un joc; té cert incentiu acostar-se a algú -conegut o no- i demanar-li un cigarret...

Si no ho recordo malament, crec que vaig estar mig any en aquests primers estadis de l'addicció. Mig any més tard d'aquell primer cigarret casual ja em comprava el meu propi paquet de tabac: ja formava part del club. I és més: solia fer la broma de convidar les persones no fumadores, només per veure com reaccionaven. No pas per cinisme; sense mala bava, només per divertir-me. Suposo que vaig estar atrapada en l'adolescència més temps de l'habitual, i aquests jocs em van durar molt de temps. De fet, des del punt de vista del tabac, vaig ser adolescent ben bé tretze anys. Déu ni do.

És graciós. Recordo molt bé un joc que fèiem, que consistia ben bé a embrutar-se els pulmons. I ho fèiem només per distreure'ns, eh. Això demostra fins a quin punt ens avorriem, a vegades. Es tractava d'una competició: dividíem el grup en dos equips, i cadascun de nosaltres havia de fer una pipada ben profunda i aguantar-la vint segons. Cada vegada que algú ho aconseguia, sumava un punt; si algú fallava, quedava eliminat. Després anàvem repetint rondes i més rondes fins que un dels dos equips arribava a vint punts, o bé fins que tot l'altre equip estava desqualificat. Ves quina bajanada. I ni tan sols ens hi apostàvem res; tan sols era per jugar, per distreure'ns.

La següent etapa de la meua vida -pel que fa al tabac-, aquesta que dura dotze anys i mig, no té cap mena d'interès: comprar, encendre, apagar. Comprar, encendre, apagar. La majoria d'efectes que s'associen al tabac jo no els notava. La meua pell jove no es ressecava -encara-, ni les dents se'm tornaven fosques i foradades; no em semblava notar minva en el sabor dels aliments, així com tampoc vaig tenir cap càncer de pulmó o de laringe, ni cap problema cardiovascular. Ara, des de la perspectiva, puc dir que vaig ser afortunada. O no. Potser encara tinc un deute... i n'acabaré pagant el preu d'aquí uns anys. En tot cas, el fet de ser fumadora no afectava el meu dia a dia. Volia fumar i fumava. Fi de la història. I totes les nimietats que m'explicaven els altres tan me feien. Tots aquests efectes ja sabia que existien: els mitjans de comunicació, el metge, persones properes -no fumadores o que ho havien deixat; tot al meu voltant em deia que fumar era "dolent", però jo no en feia cas. Com ja he dit, volia fumar i fumava. Simplement.

I així de simple va ser deixar-ho, també. Haig de reconèixer que abans de fer el pas definitiu, aquesta propaganda que constantment m'envoltava i em bombardejava sí que havia tingut alguns efectes; si més no m'hi havia fet pensar de tant en tant. Però sempre arribava a la mateixa conclusió: em deia a mi mateixa que tot

plegat eren exageracions, que no podia ser tan dolent. Al cap i a la fi, en el meu dia a dia, no en notava tots aquells efectes desastrosos i, segons deien, irreversibles.

No, si vaig deixar de fumar no va ser perquè em convencés ningú. Vaig quedar embarassada del meu primer fill. Evidentment, per tossuda que hagués estat, no vaig dubtar ni un moment a deixar-ho. Una cosa era negar els possibles perills per a una mateixa, i l'altra era posar en perill la salut del meu fill.

Els primers dies va ser una mica dur: síndrome d'abstinència. No sé si era gaire abstinència per la nicotina, addicció pròpiament dita, o bé si era purament costum: portava anys distraient-me amb el meu cigarret quan no sabia què fer, utilitzant-lo per fer petites pauses a la feina, o mil situacions més que no es poden explicar i, el pitjor de tot, no es poden substituir. L'única alternativa és acostumar-s'hi. Quan beguis cafè, no podràs alternar-lo amb el cigarret. I no hi ha res més que ho pugui suplantar, res combina tan bé. A la feina buscava d'altres distraccions per a les petites pauses que ens són permeses: fullejar una revista, buscar un company i xerrar una estona, o simplement passejar-se. El resultat, però, és que a vegades pel simple fet d'haver de decidir "què" faig en la pausa, ho deixo córrer; quan fumava això no passava, l'objectiu era clar. I fins i tot et servia de cronòmetre el mateix cigarret. Ja se sol dir, no? "El temps d'un cigarret".

Però ho vaig deixar. Com ja he dit, pel meu fill. No vaig dubtar en cap moment. Si hi havien situacions com les que he explicat en què em sentia més incòmoda pel fet de no fumar, m'aguantava i llestos. La força de voluntat que mai havia tingut, la treia del compromís pel meu fill.

I la cosa va millorar, unes setmanes després d'haver deixat de fumar em sentia francament millor. No valia la pena per si sol. Vull dir que no era una millora significativa, o suficient per justificar el sacrifici de no fumar, però un cop acceptat que no podia fumar pel meu fill i acceptades també totes les conseqüències negatives, aquesta petita sensació de millora va ser com un gran descans, com un segon punt de suport. Petit, però existent: una petita millora. El que més vaig notar va ser la capacitat física: em cansava menys. Més en segon terme, també haig d'admetre que gaudia més del menjar: era com si alguns sabors haguessin renascut del no res.

Sí, sí. Perdonin. Sé que m'estic allargant, però ja ens acostem al que volia explicar de bon principi. Ara que he arribat aquí, m'agradaria que em permetessin acabar d'explicar la meua història. De seguida arribem al tema important.

Bé, un cop vaig haver deixat de fumar, ja no hi vaig tornar. Després d'aquell període tenia les ànsies domesticades i no em va ser gens difícil. Pensant en el meu fill, per una banda, i pensant en mi mateixa per l'altra vaig prendre aquesta decisió amb fermesa. Suposo que m'havia deixat convèncer una mica per totes aquelles idees que feia temps negava: si havia admès la possibilitat del risc pel meu fill, per què no podia admetre-la per mi mateixa?

Després d'això mai més he tornat a fumar. Vint-i-dos anys i res de res. Ni un cigarret, ni tan sols la idea m'ha arribat a passar pel cap. He estat una "no fumadora" convençuda de soca-rel.

La setmana passada. Sí, perdó; intentaré enllestir de pressa. La setmana passada vaig rebre una mala notícia. Una notícia horrible. No vull entrar en detalls, m'allargaria massa. Vaig rebre una notícia espantosa, una notícia molt difícil de pair. A més, m'ho van dir per telèfon, al vespre, i estava sola a casa. Tot es va enfosquir molt, tot es va tornar borrós. Em vaig enfonsar en mi mateixa, molt profundament. Ara mateix encara arrossego la pena d'aquests esdeveniments, encara en porto el pes, malgrat ho intento dissimular tan bé com puc. I he disposat, també, de l'ajuda d'un psicòleg; l'he visitat cada dia durant aquesta setmana.

El cas és que quan vaig rebre la notícia no sabia què fer. Em vaig posar a donar voltes per la casa, al principi molt exaltada, excitada. Vaig posar-me a destrossar coses, a focalitzar la ràbia, la impotència que sentia dins meu. Però això encara ho empitjorava. Vaig acabar estesa al terra, sense forces; en aquell moment m'era igual viure o morir. Al cap d'uns minuts o

d'unes hores, no ho sé del cert, al cap d'una estona vaig recobrar el meu sentit, i em vaig incorporar. Empesa per un impuls inexplicable, vaig sortir de casa i vaig anar a l'estanc, a comprar tabac. El meu psicòleg ho atribueix a un acte reflex d'imitació de les escenes que veiem, a vegades, a les pel·lícules, en què la gent sol fumar quan es troba en estat de xoc. Suposo que ho vaig veure com una sortida, com una escapatòria.

Plovia. Vaig sortir de l'estanc amb el meu paquet i un encenedor. El meu paquet. Feia vint-i-dos anys que no tenia el *meu* propi paquet de tabac.

No vaig esperar ni a tornar a casa. Em vaig refugiar sota un porxo i el vaig encendre. Per falta de costum vaig tossir a les dues primeres pipades, però de seguida m'hi vaig acostumar. En aquell cigarret hi buscava un alliberament, una mica de llum per sortir del pou en què estava. Hi buscava aquell vell plaer a què havia renunciat. Però, sabeu què? No n'hi vaig trobar cap, de plaer. Eus ací què he vingut a explicar-vos: vaig fumar-me aquell cigarret en un moment de desesperació, necessitada de consol, i no me'n va donar gens de consol. Al contrari: em va fer sentir molt malament, pitjor de com estava -i, us ho puc assegurar, estava molt malament.

El problema és que no ho entenc. No entenc com vaig poder passar-me tretze anys de la meva vida gaudint de quelcom que no en té res, de gaudi. Només és un vici, un vici que t'encega per a què no el vegis tal i com és, un vici que només dona plaer perquè et crea una necessitat i alhora te la satisfà momentàniament. Això és tot el que volia dir. I ara, si em disculpen, m'agradaria quedar-me sola: encara estic greument afectada per tot plegat.